

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Postboks 1025 Sentrum, 0104 Oslo
Telefon 21 02 34 00
Telefaks 21 02 34 01
Besøksadresse Tollbugata 35
Kontingentkonto 8380 08 68621
Bankkonto annet 8380 08 68605
post@forskerforbundet.no
www.forskerforbundet.no
Foretaksnr 971 422 505

Deres ref: 15/3111

Vår ref: 129940/1

Vår dato: 12.08.2015

Høringsuttalelse - endring av modell for styring og ledelse i universitets- og høyskoleloven

Vi viser til brev fra Kunnskapsdepartementet 26.06.15 med høring om endring av modell for styring og ledelse i universitets- og høyskoleloven. Forskerforbundet oversender med dette sin høringsuttalelse.

Innledningsvis vil vi understreke at det er kritikkverdig at departementet sender ut høringer med så kort frist som i dette tilfelle. Høringsperioden er kortere enn 3 måneder og i tillegg ble høringsperioden lagt til feriemåneden juli. Dette har gjort det svært vanskelig for høringsinstansene å gi gode og faglige innspill. Vi beklager at viktige demokratiske prinsipper tilsidesettes og det er uheldig at departementet ikke legger til rette for å få saken best mulig opplyst.

Videre forutsetter vi at departementet ikke legger opp til å endre styrets sammensetting og fordeling mellom de ulike grupperingene. Vi antar derfor at det er en feil når departementets forslag til ny lov lyder som følger:

«§ 9-3 Styrets sammensetning skal lyde:

(1) Styret har elleve medlemmer og består av styreleder, tre medlemmer valgt blant ansatte i undervisnings- og forskerstilling, ett medlem valgt blant de teknisk og administrativt ansatte, to medlemmer valgt blant studentene og fire eksterne medlemmer.»

Når styreleder skal utpekes blant et av de eksterne medlemmene betyr dette at styret får 10 medlemmer. Forskerforbundet forutsetter som sagt at sammensetting med 11 styremedlemmer og dagens fordeling mellom grupperingene videreføres. For ordens skyld foreslår vi derfor at teksten endres som følger:

*(1) Styret har elleve medlemmer og består av styreleder, **fire** medlemmer valgt blant ansatte i undervisnings- og forskerstilling, ett medlem valgt blant de teknisk og administrativt ansatte, to medlemmer valgt blant studentene og fire eksterne medlemmer **hvorav en utpekes som styreleder.**»*

Ad forslag om endring i modell for styring og ledelse

Dagens normalordning er valgt rektor som styrets leder og en styresammensetting med 11 medlemmer der ingen gruppering har flertall alene.

Det er gode argumenter for både tilsatt og valgt rektor, men det er ingen dokumentasjon på at den ene styringsformen er den andre overlegen. Vi er derfor

opptatt av at universitetene og høyskolene skal ha valgfrihet til selv å finne den styringsform som passer best. Dagens lov sikrer det ved at institusjonene kan vedta tilsatt rektor og annen styresammensetting med 2/3 flertall. Vi ser at dette fungerer i praksis gjennom at universitetene og høyskolene har valgt ulike løsninger etter hva de oppfatter at passer best for egen organisasjon. Dagens lov ivaretar på en god måte hensynet til institusjonenes autonomi, demokratiske tradisjoner og lokal tilpasning.

Forskerforbundet mener derfor at dagens universitets- og høyskolelov med valg som normalordning og at institusjonene selv står fritt til å velge annen styringsform må videreføres. Forskerforbundet går mot departementets forslag på dette punktet.

Det er uheldig at departementet tar initiativ til å endre universitets- og høyskoleloven på dette punktet når dagens lovtekst ivaretar behovet for valgfrihet for institusjonene. Det eksisterer ikke noe belegg for at departementets forslag er bedre egnet til å fremme god ledelse enn dagens modell. Det påpekes i høringsnotatet at modellen med valgt rektor som samtidig er styreleder er problematisk fordi det gir en uheldig dobbeltrolle ved at rektor som styrets leder er ansvarlig for å forberede styresaker og gjennomføre styrets vedtak mv. Dette er imidlertid en feil beskrivelse av rollene i gjeldende lov der det er universitetsdirektøren som forbereder styresakene «etter samråd med» valgt rektor. I høringsnotatet fremholdes det også at: «En ansatt rektor vil etter departementets syn ha større legitimitet sett utenifra», samt at tilsetting av rektor vil føre til mer «åpne rekrutteringsprosesser». Forskerforbundet mener at departementet heller ikke her belegger argumentene som dermed fremstår mest som påstander. Departementet bidrar med dette initiativet til at det brukes energi på en unødvendig debatt som med fordel kunne vært brukt på mer konstruktive og faglige utfordringer.

Videre mener vi at det er viktig å videreføre kravet om 2/3 flertall for å vedta tilsatt rektor, annen styresammensetting og eksternt styreflertall. Departementet anfører blant annet at institusjonenes styrer får et mer reelt valg av modell for styring og ledelse ved innføring av simpelt flertall. Simpelt flertall øker imidlertid ikke styrets reelle valgmulighet, men gir mindre stabilitet ved at det blir mulig å endre styringsmodell langt oftere. Forskerforbundet mener at kravet om kvalifisert flertall best sikrer stabilitet og legitimitet til styringsformen ved institusjonene. Forskerforbundet går derfor også mot departementets forslag på dette punktet.

Ad forslag om at departementet skal oppnevne eksterne styremedlemmer

Forskerforbundet støtter forslaget om at departementet skal oppnevne eksterne styremedlemmer for statlige høyskoler på samme måte som for universiteter og vitenskapelige høyskoler.

Vi støtter også forslaget om å endre varaordningen slik at det opprettes en numerisk varaliste i stedet for dagens ordning med personlig vara. Dette vil bidra til at varamedlemmene vil få mer kontinuitet i sitt arbeid og bedre kan ivareta styrearbeidet.

Forskerforbundet er opptatt av at universitetene og høyskolene fortsatt må kunne foreslå hvem av de eksterne styremedlemmene som skal være styreleder når rektor er tilsatt. Vi foreslår derfor at dette videreføres i loven.

Ad forslag om fastsetting av styrets godtgjørelse

Forskerforbundet støtter forslaget om at departementet fastsetter styregodtgjøring etter forslag fra institusjonene.

Med vennlig hilsen
Forskerforbundet

Petter Aaslestad
Leder

Hilde Gunn Avløyp
Generalsekretær